

תכנית ההכשרה ברפואת ילדים ראשונית קהילתית בישראל

עורכים ראשיים: שמעון ברק, דינה צימרמן

חברי המערכת: יעקב אורקין, מנואל כץ, סטיפן ריינגולד, חן שטיין זמיר, אלי גזלה, גרטה בריל
תודתנו נתונה לעקיבא פרדקין, אריה בהיר, יוסי לקס, דני מירון ואבנר כהן

יוני 2015 – תמוז תשע"ה

© חיפ"א החברה הישראלית לפדיאטריה אמבולטורית

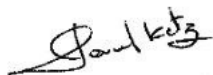
אין להעתיק, לשכפל, לסרוק, להפיץ, לשווק, להשתמש או למסור לצד שלישי תכנים אלה באם בשלמותם או בחלקם, או לעשות בהם כל שימוש מסחרי או אחר, בלא קבלת הסכמה מראש ובכתב מבעל הזכויות

חברים יקרים

בשם ועד חיפ"א אני גאה ושמח להביא בפניכם לראשונה בתולדות רפואת הילדים הישראלית קוריקולום מסודר להכשרת רופאי ילדים ברזי הפדיאטריה הראשונית קהילתית.

הספרות הרפואית העולמית חלוקה בדעתה בדבר תפקידו של הרופא הראשוני. יש הרואים בו שומר סף מטעם המערכת עצמה, "מסנן" פניות מיותרות, חוסך הוצאות, ממקסם ומייעל. אך אחרים (ואני בתוכם) רואים בו לא את העומד בקצה רפואת הילדים אלא זה העומד במרכזה. כי רופא הילדים הראשוני הוא הלוחם למען טובת הילד, בריאותו הגופנית והנפשית וזה המאמין כי ייעודו המקצועי הוא להיות שם למען הילד ומשפחתו, שותף אמיתי במקסום רווחת הילד, ניצול ומיצוי הפוטנציאל הגופני, הנפשי והשכלי והבאתו לבגרות בתנאים מרביים. מזה למעלה משלושים שנה אני לוחם להכרה ברפואת הילדים הקהילתית כמקצוע בעל ייחוד ואני רואה בקוריקולום הזה צעד חשוב לקראת הכרה במקומו הנכון והאמתי של הרופא הראשוני במערכת.

אני מבקש להודות לכל מי שעסק במלאכה ומאחל לעצמנו שתוכנית זו תצליח, תורחב ותביא להתמקצעות רופאי הילדים ברזי הרפואה האמבולטורית.

מנואל כץ - יושב ראש חיפ"א

הקדמה

ההכשרה ברפואת הילדים מתחילה בלימודים עיוניים בפקולטה לרפואה ואינה מסתיימת לעולם. אמנם היא מוכתרת עם קבלת התואר "מומחה ברפואת ילדים" אך זהו תהליך דינמי הנמשך לאורך חייו המקצועיים של רופא הילדים בלימודים פורמליים, מיזמים אקדמיים, סדנאות, לימוד עצמי ועוד. מטרת ההתמחות הרשמית היא חשיפת לאספקטים השונים של המקצוע כפי שהם באים לידי ביטוי במסגרות הקליניות השונות, הפרקטיקה בבתי החולים ובקהילה, זאת מתוך הבנה שחלק מן המתמחים יבחר בעתיד להתמקד ולהתמקצע ברפואת ילדים ראשונית בקהילה, אחרים ברפואת ילדים אשפוזית "בית-חולימית", אחרים במקצועות-על בתוך רפואת הילדים ושיעור לא מבוטל של הרופאים ישלב בין הענפים.

כאן באה התכנית הנוכחית להכשרה ברפואת ילדים ראשונית-קהילתית בישראל, לא כמתיימרת להכשיר רופא ילדים קהילתי אלא כדי להשלים את הידע הנרחב שרחש המתמחה במסגרת מחלקת האם בבית החולים על פי הסילבוס המפורט של המועצה המדעית של הר"י¹ ובתקופות הרוטציה שעשה במחלקות מקצועות העל.

רפואת הילדים הראשונית-קהילתית היא דיסציפלינה ייחודית הדואגת לבריאותו ורווחתו של הקטין בסביבת מגוריו בגילאי הינקות, הילדות וההתבגרות על ידי הענקת טיפול מונע, מרפא, משמר ותומך כאחד. זאת כאשר המטופל אינו מושא מבודד והמערכת מתייחסת אליו בהקשר למשפחתו, הקהילה והתרבות בה גדל, תוך כיבוד האוטונומיה שלו ושימת רווחתו האישית בראש וכקודמת לכל שיקול אחר, אך בו בזמן תוך קביעת מסגרת למעורבות ההורים/האפוטרופוסים וכחלק בלתי נפרד מן ה"יחידה הטיפולית האמבולטורית" ובהקשר ל"בית הרפואי".

מסמך זה נועד להגדיר את תוכן הלמידה ברפואת ילדים ראשונית-קהילתית אליו ייחשף רופא מתמחה בישראל כחלק בלתי נפרד מהכשרתו לקראת התואר "מומחה ברפואת ילדים". החשיפה למרכיב חיוני זה בהכשרתו תיעשה בעיקר בסביבת הטיפול הראשונית-קהילתית אך תושלם בתכנים מקבילים בסביבת בית החולים ותחייב כל מועמד לתואר מומחה לרפואת ילדים, והוא יידרש להפגין היכרות וידע בסיסי לתוכן המפורט להלן.

התכנית מבוססת על דרישות הוועדה האמריקאית לקביעת מפרטי תוכן ברפואת ילדים כללית², תכנית הלימודים של האקדמיה האמריקאית לרפואת ילדים³ ותכנית הלימודים לרפואה ראשונית של הקונפדרציה האירופית לרפואת ילדים ראשונית⁴ (ECPCP). המקורות הותאמו למערכת הבריאות בישראל ובתוכנית קיימת התייחסות למצבים ספציפיים בישראל שעל המתמחה להיות מודע אליהם.

התכנית מפרטת מחד גיסא הקניית ידע והבנה ומאידך גיסא פיתוח יכולות ומיומנויות. אך כל נושא חייב התייחסות כוללת בה שני צדי המטבע משתלבים זה בזה. היא בנויה שני חלקים, כאשר הראשון מכסה מיומנויות ספציפיות של רפואת הילדים הראשונית, בה חלק לא מבוטל מן המטופלים הם ילדים בריאים בגופם ובנפשם ולא זקוקים לאבחון או טיפול כלשהו אלא להערכה קלינית בלבד (בשונה לרוב המוחלט

¹ <http://www.ima.org.il/Internes/ViewCategory.aspx?CategoryId=6905#.VXACuEY-4VQ>

² <https://www.abp.org/sites/abp/files/pdf/gpoutline.pdf>

³ <https://www.aap.org/en-us/about-the-aap/Committees-Councils-Sections/Council-on-Community-Pediatrics/Pages/Residency-Curriculum.aspx>

⁴ http://www.ecpcp.eu/fileadmin/PDF/Curriculum_in_Primary_Care_Paediatrics_4.12.2014.pdf

של הילדים הפונים לטיפול רפואי במסגרת אשפוזית). החלק השני מפרט מיומנויות משותפות להכשרה בבית החולים אך בהיבט המותאם לצרכים של רופאי הילדים במרפאה קהילתית. כמקובל בספרות הרפואית, התוכן והמפרט יעודכנו תקופתית על פי חידושי הרפואה בספרות העולמית, ההנחיות הקליניות של איגוד רופאי הילדים והוראות משרד הבריאות כפי שבאות לידי ביטוי בחוזרי משרד הבריאות בישראל. מאחר ורוב הנושאים נלמדים מתוך התבוננות וניסיון מודרך, שיטת הלימוד תהיה בעיקרה התמחות קלינית מעשית בהנחיה אישית. סביבת ההוראה תכלול פרט להוראה פרונטלית והתנסות קלינית גם מפגשים דידקטיים בין המתמחה למדריכו. החשיפה הקלינית תכלול במידת האפשר מגוון מסגרות קליניות (לדוגמה, מרפאת ילדים בקופת החולים, מפגשים בטיפת החלב, מפגשים במרפאה להתפתחות הילד ועוד).

מובן, ברור ומקובל שבעת ביצוע הרוטציה ברפואה קהילתית הרופא המתמחה יתבקש ליישם כושר ניתוח, שיפוט ויכולת החלטה המאפשרים לו לתפקד כרופא ילדים במרפאות בקהילה ולהיות אחראי על תפקודם של רופאים זוטרים וצוות רפואי ופרא רפואי לרבות סטודנטים. כמו כן, הרוטציה תתבצע כאשר הרופא המתמחה מכיר ושולט במידע על אודות תהליכים פתו-פיזיולוגיים, ההתבטאויות הקליניות, דרכי אבחון ושיטות הטיפול בילד חולה לרבות משק המים והאלקטרוליטים, מנגנון הנשימה, מחזור הדם ועוד. המתמחה מיומן בפעולות טיפוליות ואבחנתיות בסיסיות ויודע לפרש ולהעריך את בדיקות העזר המקובלות ההמטולוגיות, הביוכימיות והבקטריוLOGיות, רנטגן ושאר בדיקות ההדמיה. הרופא המתמחה יראה שליטה בשיטות הטיפול והמניעה המקובלות תרפויטיות, פיזיקליות וכירורגיות וכיר את ההתוויות להן. לסיום שתי הערות:

מסמך זה נכתב בלשון זכרית אחידה אך ורק מסיבות של נוחות אך מתייחס כמובן לשני המינים ובכל מקום בו רשום "רופא" הכוונה היא כמובן גם ל"רופאה" בכל מקום בו מובא חוזר, מקור, הנחיה קלינית או תדריך (לרבות נספח א' בשלמותו) הכוונה היא לאו דווקא למובאה עצמה כפי שמצוטטת אלא לעדכון האחרון בנידון שפורסם/יפורסם באופן רשמי.

חלק א: מיומנויות ייחודיות לרפואת הילדים הראשונית

1. הגישה הכללית

רפואת הילדים האמבולטורית במאה העשרים הייתה בעיקרה פרקטיקה של רופאים בודדים אשר פיתחו מיומנויות אישיות באופן עצמאי, ללא תורה או הכוונה. התפתחות המקצוע במאה העשרים ואחת מכוונת לקראת צורה חדשה של רפואה אמבולטורית, ה"בית הרפואי" או בשמו הרשמי המלא "שרות רפואי בו המטופל במרכז" - Patient Centered Medical Home.

הבית הרפואי הוא מודל אידאלי לאספקת שרותי בריאות שפותח במאמץ משותף של האקדמיה האמריקנית לרפואת הילדים (AAP), האקדמיה האמריקנית לרפואת משפחה (AAFP), המכללה האמריקנית של רופאים (ACP), והאיגוד האמריקאי לאוסטאופתיה (AOA) ומהווה כיום יעד ומטרה למי שחפץ ביחידת טיפול ראשונית מיטבית. הוא מורכב מצוות המספק טיפול מקצועי מקיף ומתמשך למטופליו, ובראשו עומדים רופא אחד או יותר. מיצוי הפוטנציאל הטמון בבית הרפואי תלוי בשימוש יעיל במשאבים ובשירותים העומדים לרשותו ולתיאום בין אנשי הצוות.

לרופא בבית הרפואי תפקידים נוספים. הוא אמון על הנחיית המטופלים בדרכים הנפתלות של מערכת הבריאות, מסייע להם בגישה לשירותים, ובמידת הצורך, מגן עליהם מפני נזקים של ממש, למשל על ידי הדרכה למניעת תאונות וחשיפה לגורמי סביבה מזיקים, לרבות בדיקות וטיפולים מיותרים - למשל חשיפה לקרינה מיוננת⁵. כמו כן הוא נוטל על עצמו תפקיד של חינוך והדרכה של המטופל ומשפחתו ע"י ניהול ממשק עם כל הנוגעים בגדילתו והתפתחותו של הילד לרבות מוריו.

כל אלה ניתנים לסיכום בשישה פרמטרים של מיומנות מקצועית שמהווים את הבסיס להכשרה ברפואת ילדים ראשונית קהילתית ולכן מפורטים כאן, בתחילת המסמך:

- הרופא הראשוני ינהל את הקשר הראשוני עם החולה תוך הפגנת ידע רפואי המאפשר לו להתמודד עם בעיות שלא עברו סינון מוקדם (triage) ובכיסוי כל מגוון המצבים הבריאותיים השכיחים והאפשריים בגיל הילדות.
- הטיפול שיינתן יהיה ממוקד ויתבסס או יוסיף לפיתוח מערכת יחסים יעילה עם המטופל הקטין והוריו תוך שמירה על האוטונומיה של הקטין.
- הרופא יפתח מיומנות אבחנתית וטיפולית שתבטיח המשכיות הטיפול והמעקב בהתאם לצרכי המטופל. תהליכי קבלת ההחלטות תותאמו לשכיחות וההיארעות המחלות בקהילה. הרופא יאמץ עקרונות עבודה מתאימים של חקירה מצטברת, שימוש בזמן כמשאב, ניהול כל מקרה בצורה מצטברת והדרגתית.
- הרופא יגלה גישה מקיפה ויפגין יכולת ניהול של מספר תלונות/פתולוגיות/בעיות בריאות במקביל

⁵http://www.health.gov.il/hozer/mk18_2009.pdf

ובזמנית, הן אקוטיות והן כרוניות, ובמקביל ידאג לקידום הבריאות והרווחה על ידי יישום אסטרטגיות של מניעת מחלות וסיכוני בריאות.

- כל תפקודו של הרופא תהיה באוריינטציה קהילתית עם הכוונה ליישב את צרכי הבריאות של החולה הבודד וצרכי הבריאות של הקהילה בה הוא חי באיזון עם משאבים זמינים.
- הרופא יפגין גישה הוליסטית ושימוש במודל ביו-פסיכו-סוציאלי שלוקח בחשבון תרבות וממדים קיומיים.

2.קליטת תינוק חדש למרפאה

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת התהליכים הנורמאליים והפתולוגיים של הריונות והשפעתם על הילוד.
- ☒ הכרת הטרמינולוגיה הנאונטלית והבנת מכתב השחרור ומשמעות המלצות המעקב המוצעות.
- ☒ הבנת מנגנון סוגי צהבת הילודים (פיזיולוגי, פתולוגי, תלוי הנקה וכיוב'), המעקב והטיפול המתאים.⁶

יכולות ומיומנויות:

- ☒ מיומנות בבדיקת ילוד עם דגש על איתור גורמי סיכון, מומים מולדים, בעיות בגדם הטבור ואבר המין בילוד זכר לקראת מילה.
- ☒ יכולת הכוונה ומתן יעוץ בנושאי הזנה, לבוש, שינה, סביבת המגורים, הרגלי חיים, מניעת תאונות ותחלואה ועוד.
- ☒ זיהוי וטיפול בעיות שכיחות לרבות פטרת הלשון, פריחות, דיכאון אימהי לאחר הלידה ועוד.

3.היבטים ייחודיים של רפואת הילדים הקהילתית

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת יכולתו ותפקודו של הבית הרפואי בטיפול הילד/מתבגר ומילוי אחר כל צרכיו.
- ☒ הכרת תפקידן של תכניות התמיכה למשפחות ולילדים עם צרכי רפואיים מיוחדים.
- ☒ הכרת קיומן, מיקומן ותפקידן של היחידות העוסקות בטיפול בילדים עם צרכים מיוחדים.
- ☒ הכרת קיומן, מיקומן ותפקידן של יחידות מאבחנות/מטפלות בהתפתחות פסיכומוטורית.
- ☒ זיהוי וגיוס משאבים למניעת תחלואה, פציעה, תאונה ותמותה (לדוגמא ארגון **בטרם**).
- ☒ זיהוי והכרת תפקידן של התחנות לבריאות המשפחה ומגוון השירותים הניתנים בהם.
- ☒ זיהוי והכרת תפקידן של שירותי הבריאות בבתי ספר ומגוון השירותים הניתנים בהם.
- ☒ הכרת גופים רפואיים הפועלים אחרי שעות הקבלה ("מוקד", תמיכה טלפונית/אינטרנטית וכד').

⁶ http://www.ima.org.il/Ima/FormStorage/Type7/clinical_46_tzahevet.pdf

יכולות ומיומנויות:

- ☒ פיתוח יחסי עבודה ודרכי תקשורת עם בעלי מקצוע פרא-רפואיים במסגרת הבית הרפואי.
- ☒ פיתוח יחסי עבודה ודרכי תקשורת עם מסגרות מקבילות של שרות רפואי אמבולטורי ואשפוזי.
- ☒ פיתוח מיומנות בזיהוי צרכיהם ואפיונם של מטופלים עם בעיה בריאותית כרונית.
- ☒ פיתוח מיומנות בזיהוי צרכיהם ואפיונם של מטופלים הזקוקים לחוות דעת/יעוץ מומחה-על.
- ☒ פיתוח מיומנות בזיהוי מטופלים הזקוקים לאשפוז.
- ☒ איתור ומעקב שוטף אחר מטופלים שהופנו לאשפוז, פנו עצמונית או הופנו לאשפוז על ידי גורמים אחרים לרבות מעקב אחר הטיפול הניתן להם בבית החולים (אופק) והבטחת מעבר חלק בחזרה לטיפול במסגרת הקהילה.
- ☒ פיתוח מיומנות בניהול הרשומה הממוחשבת והמעקב אחר תוצאות בדיקות עזר ועדכון ממצאים, אבחנות ותוכניות בירור, טיפול ומעקב.

4. סוגיות משפטיות

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת חוקים ונורמות משפטיות הנוגעים לילדים ולמשפחות בסוגיות בריאות, רווחה וטיפול.
- ☒ הכרת נהלים ודרכים לדווח חשד על התעללות והזנחה של קטינים.
- ☒ הכרת הוראות וחוקים הנוגעים לבדיקה וטיפול של קטינים ללא ליווי.

5. חתירה לשיפור איכות הטיפול

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת התכנית הלאומית למדדי איכות בטיפול האמבולטורי ובטיפת חלב.⁷

יכולות ומיומנויות:

- ☒ גילוי מודעות לצורך בשיפור מתמיד של איכות השרות והטיפול על ידי ניתוח תהליכי הטיפול ומדדי התוצאות, ויכולת לתכנן ולבצע שינויים בהתאם לתוצאות.

6. גדילה פיזית

⁷ <http://www.israelhpr.org.il/1043/470.htm>

6.1 גדילה נורמלית ומדידת ערכים של משקל וגובה

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת התדריך להערכת גדילה ומצב תזונתי מהלידה עד גיל 6 שנים.⁸
- ☒ הכרת התדריך לביצוע הערכת גדילה לתלמידים.⁹
- ☒ הבנת השימוש והמגבלות של שיטות המדידה האנתרופומטריות להערכת גדילה/מצב תזונתי.
- ☒ הבנת עקרונות מעקב הגדילה הנכון לילד שנולד פג.
- ☒ הבנת העקרונות מעקב הגדילה הנכון לילד שנולד עם האטת גדילה תוך רחמית.
- ☒ הבנת השפעתה של תחלואה כרונית על קצב גדילה לינארי.

יכולות ומיומנויות:

- ☒ שימוש נכון בעקומת הגדילה ככלי ניטור של הגדילה הלינארית והעלייה במשקל.
- ☒ יכולת אבחנה בין סטיות נורמליות וחריגות במדדי גדילה לינארית ועלייה במשקל.
- ☒ יכולת אבחנה בין קצבי גדילה נורמליים וחריגים אצל פגים וילודים.
- ☒ שימוש נכון במדד מסת הגוף (BMI) בהינתן הייחודיות של ערכיו בגיל הילדות.

6.2 הערכת צורה והיקפי ראש

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת וריאציות הנורמה בהיקפי ראש וחריגות נורמליות על פי נתוני אנמנזה, נתונים גנטיים, סימנים קליניים, סימפטומטולוגיה נלווית, ממצאי צורת הראש וקצב גדילת ההיקף.
- ☒ הכרת פתולוגיות במבנה הגולגולת ודרכי טיפול מתאימים ומקובלים.

6.3 כישלון בשגשוג

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת פרמטרים קליניים ואבחנה מבדלת של כשל בשגשוג.

יכולות ומיומנויות:

- ☒ אבחון וניהול טיפול רב תחומי בכשל שגשוגי לרבות (במידת הצורך) דיאטנית, יועצים בענפי הגסטרו, אנדוקרינולוגיה, פסיכולוגיה וכו'.

6.4 השמנה ועודף במשקל עודף

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת ההנחיות הקליניות של איגוד רופאי הילדים בדבר השמנת ילדים ובני נוער.¹⁰
- ☒ זיהוי מוקדם של גורמי סיכון סביבתיים ותורשתיים להשמנה, כולל אורח חיים.
- ☒ הכרת הסיבוכים השונים הקשורים להשמנה.
- ☒ הכרת סוגי ההתערבות היעילים והלא יעילים בטיפול בילדים עם עודף משקל בגילאים שונים.

יכולות ומיומנויות:

⁸ http://www.health.gov.il/hozer/BZ16_2014.pdf

⁹ http://www.health.gov.il/hozer/bz02_2012.pdf

¹⁰ http://www.ima.org.il/Ima/FormStorage/Type8/clinical_77_hashmana.pdf

- ☒ יכולת יעוץ למשפחה בנוגע למניעה וטיפול בהשמנה.
- ☒ אבחון וניהול הטיפול הרב תחומי בהשמנה לרבות (במידת הצורך) דיאטנית, יועצים בענפי הגסטרו, אנדוקרינולוגיה, פסיכולוגיה וכו'.

7. מעקב אחר התפתחות קוגניטיבית ופסיכומוטורית

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת התדריך לביצוע הערכות התפתחות לתינוקות ולפעוטות עד גיל שש שנים.¹¹
- ☒ הבנת השימוש והמגבלות של כלים לסקירה התפתחותית.
- ☒ הכרת חוזר המנכ"ל בעניין טיפול בילדים עם הפרעה בשטף הדיבור (גמגום).¹²
- ☒ הבנת הגורמים העשויים לגרום לסטיות מהרצף ההתפתחותי הנורמלי והכרת מאפייניהן.

יכולות ומיומנויות:

- ☒ אבחנה קלינית בין עיכוב התפתחותי נקודתי, כולל וחריג.
- ☒ זיהוי משפחות הנמצאות בסיכון לעיכוב התפתחותי של התינוק/ילד.
- ☒ זיהוי סטייה באבני דרך התפתחותיים מוטוריים.
- ☒ זיהוי סטייה באבני דרך התפתחותיים קוגניטיביים.
- ☒ זיהוי סטייה באבני דרך התפתחותיים תקשורתיים.
- ☒ זיהוי קשיי שפה ודיבור.
- ☒ מיומנות בהערכה ראשונית של יילוד (בארבעת השבועות הראשונים לאחר הלידה).
- ☒ מיומנות בהערכת ההתקדמות/הסטטוס ההתפתחותי מוטורי, קוגניטיבי, התנהגותי וחברתי של תינוק והכרת מצבים חריגים בגילאי חודשיים, 4, 6, 9, 12, 18, 24, 36 ו-48 חודשים.
- ☒ הערכה של ההתקדמות/סטטוס התפתחותי התנהגותי וקוגניטיבית של ילדים בגילאי 6 עד 12 שנים (באמצעות חשיפה לביה"ס).
- ☒ הערכה של סטטוס התפתחותי, התנהגותי, קוגניטיביות ומגדר של נערים ונערות מתבגרים.

8. תזונה והפרעות אכילה

¹¹ http://www.health.gov.il/hozer/bz07_2015.pdf

¹² http://www.health.gov.il/hozer/mr05_2010.pdf

8.1 דרישות תזונתיות נורמליות

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת המדריך לאנשי מקצוע להזנת התינוק והפעוט.¹³
- ☒ הבנת הגורמים המשפחתיים והתרבותיים המשפיעים על התנהגות תזונתית, אכילה, האכלה ותזונה.
- ☒ הבנת הדרישות התזונתיות (מינרלים, ויטמינים מסיסי שומן ומסיסי מים, שומנים, חלבונים ודרישות קלוריות) של מטופלים בגילאים השונים, כולל פגים, והנסיבות בהן דרישות אלה עשויות להשתנות.

יכולות ומיומנויות:

- ☒ חישוב הצרכים התזונתיים הרצויים בכל גיל ובכל משקל.
- ☒ זיהוי שינויים תלוי גיל ביכולת לספוג ולעכל מרכיבים תזונתיים שונים רלבנטיים להזנה.

8.2 הזנת התינוק

8.2.1 הנקה

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת חשיבות ההנקה ודרכים לעודד ולתמוך בה כל עוד האם והילד מעוניינים בכך.
- ☒ הכרת יתרונות ההנקה בהיבט התזונתי, החיסוני, הרפואה המונעת, בריאות עתידית של האם והתינוק, מרכיבים פסיכולוגיים ועוד.
- ☒ הכרת בעיות שכיחות בהנקה.
- ☒ הכרת השפעת נטילת תרופות על ידי האם על תינוקות יונקים.
- ☒ הכרת מדדים קליניים להנקה מוצלחת (דפוסי נורמליים של הזנה, תדירות הפרשת צואה ועוד).

יכולות ומיומנויות:

- ☒ פתרון בעיות שכיחות בהנקה לרבות דלקות בשד, בעיות עגינה (LATCHING) ועוד.

8.2.2 הזנה בתמ"ל

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת הרכבי התמ"ל השונים, התוויות השימוש בהם, תופעות לוואי אפשריות ועלותם (מה נמצא ב"סל" ומה לא).
- ☒ הכרת מצבים בהם יש צורך בתמ"ל מיוחד ומותאם (החזר קיבתי-ושטי, אלרגיה לחלבון החלב).
- ☒ דפוסי הזנה נורמליים לרבות תדירות הפרשת צואה בתינוקות הניזונים מתחליף חלב אם.

8.2.3 הכנסת מזון מוצק

יכולות ומיומנויות:

- ☒ הדרכת ההורים לשילוב הזנה משלימה ומזון מוצק לתפריט התינוק ע"פ הנחיות החוזר של משרד הבריאות הנ"ל ומתן הדרכה מקדימה בנוגע להזנה, למניעת קשיי הזנה בינקות.
- ☒ זיהוי מקרים בהם נדרשת אבחנה ותמיכה נוספים.

¹³ http://www.health.gov.il/hozer/bz25_2012.pdf

8.2.4 חסרים תזונתיים

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת סימנים, תסמינים, סיבות ומצבים בהם יש לבדוק מחסור אפשרי במרכיבי תזונה לרבות ויטמינים ומינרלי קורט.
- ☒ הכרת סימנים קליניים הקשורים לחוסר בחלבונים או קלוריות.
- ☒ הכרת בעיות תזונה היכולות להתעורר עקב מחלות ומצבים ספציפיים.

יכולות ומיומנויות:

- ☒ הדרכה מתאימה וזיהוי מוקדם של חסרים תזונתיים הנובעים מכלכלה לא מגוונת או לא שלמה (לדוגמא תזונה צמחונית או טבעונית, דיאטות מגבילות בתכולת פחמימות, חלבונים וכיו"ב)

8.3 תמיכה תזונתית

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הבנה והדרכת הורים בהבדלים בין סוגי התמ"ל המצויים בשוק לרבות אלה המשמשים לצרכים תזונתיים מיוחדים
- ☒ הכרת ההנחיות לצריכת תוספת ויטמין D ונייר העמדה של האיגוד בנידון.¹⁴
- ☒ הכרת ההנחיות לצריכת ברזל בשנה וחצי הראשונות לחיים.¹⁵
- ☒ הכרת ההתוויות ותופעות הלוואי של צריכת משקאות אנרגיה ותוספי חלבון על ידי ילדים.

8.4 אלרגיות ואי סבילות למזון

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת סימפטומטולוגיה המוקדמת של אלרגיה למזון ואי סבילות למרכיבי תזונה וההבדל ביניהם.
- ☒ הכרת סיבות לאי סבילות משנית ללקטוז והטיפול המתאים לרבות האכלה חוזרת מוקדמת.
- ☒ מודעות להשפעותיה של תזונה המוגבלת במגוון מקורותיה עקב ריבוי אלרגיות למזון.

9. רפואת ילדים מונעת

9.1 חיסונים

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת שגרת החיסונים הארצית¹⁶, התוויות, הוראות נגד, לוח הזמנים בגיל הינקות (טיפת חלב) וגיל בית הספר לרבות חיסון פגים, חולים ומחלימים ממחלות, המטופלים בתרופות (לרבות סטרואידים), החשודים בהפרעה במערכת העצבים, מי שהגיב לחיסון קודם ועוד.
- ☒ הכרת סוגיות תרבותיות וחברתיות המשפיעות על הסכמת ההורה לחיסון ילדיו ותכנון גישה מתאימה

¹⁴ <http://www.pediatrics.org.il/guides/vitaminD2010.pdf>

¹⁵ http://www.health.gov.il/hozer/BZ17_2012.pdf

¹⁶ http://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/PH/epidemiology/td/docs/tadrich_Chisunim.pdf

למתן מענה לצרכי המשפחה המהססת לגבי מתן חיסונים.

- ☒ הכרת חיסוני הרשות המומלצים הניתנים במסגרת קופות החולים (לדוגמא: חיסון השפעת): הרכב התכשירים, האנטיגן המשתנה של חיסון השפעת, התוויות, הנגד, לוח זמנים, ובטיחות החיסונים השונים של שפעת וכיו"ב
- ☒ הכרת החיסון הסביל נגד נגיף RSV, אלו ילדים יש לחסן בו, תדירות החיסונים, התוויות וכיו"ב

יכולות ומיומנויות:

- ☒ תכנון השלמת שגרת החיסונים במחוסנים חלקית לרבות תכנון לוח חיסונים לתינוק פג, עולה חדש, ילד שהחל לקבל חיסונים מאוחר או כאלה שחיסוניהם נדחו מסיבות אישיות או רפואיות.
- ☒ תכנון חיסון מתאים בעת התפרצות מחלות (לדוגמא: חצבת, חזרת, אדמת, אבעבועות רוח, דלקת קרום המוח ע"י מניגוקוק ושעלת).

9.2 בדיקות סקר

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הכרת ההבדל בין בדיקות סקר אופורטוניסטיות, ייעודיות ועל פי אוכלוסייה והדילמות האתיות שמעוררות בדיקות סקר.
- ☒ **יילודים:** מעקב נכון אחר תוצאות חריגות של בדיקת הסקר המטבוליות ושל בדיקת סקר השמיעה.
- ☒ **לחץ דם:** הבנת הדרך לבצע סקר שכזה (שיטות מדידה וכו') וכיצד לפרש את התוצאות.
- ☒ **חוסר ברזל:** הבנת הבסיס לבדיקות סקר לחוסר ברזל, כיצד לפרש ערכי מבדיקות ולטפל בהתאם וכן הכרת התהליך למניעת אנמיה וחוסר ברזל בתינוקות ובפעוטות¹⁷.
- ☒ **ראיה:** מיומנות בביצוע בדיקת רפלקס אדום ובדיקות סקר לפזילה. הכרת ממצאים קליניים הקשורים לליקוי ראיה וכיצד לבצע בדיקת סקר לראייה במטופל וכיצד לטפל בממצאים חריגים
- ☒ **כולסטרול ושומנים:** הכרת ההנחיות קליניות של איגוד רופאי ילדים בגישה להיפרליפידמיה בילדים ומתבגרים.¹⁸

9.3 מניעת מחלות

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

9.3.1 מחלות לב:

- ☒ הכרת גורמי הסיכון.
- ☒ הפחתת סיכון של היפרכולסטרולימיה / היפרליפידמיה.
- ☒ עידוד פעילות גופנית.
- ☒ עידוד בהפחתת משקל.
- ☒ הימנעות מעישון.

9.3.2 אוסטיאופורוזיס:

¹⁷ http://www.health.gov.il/hozer/BZ17_2012.pdf

¹⁸ http://www.pediatrics.org.il/guides/clinical_63_hyperlipidemia.pdf

- ☒ הכרת גורמי סיכון.
- ☒ יעוץ בנוגע להשפעות תזונה.
- ☒ עידוד פעילות גופנית.
- ☒ הימנעות מעישון.

9.3.3 מחלות נשימה:

- ☒ יעוץ למניעת חשיפה סביבתית לטבק וזיהומי אוויר.
- ☒ זיהוי גורמי גירוי סביבתיים.
- ☒ הימנעות מעישון.

9.3.4 מחלות השן:

- ☒ יעוץ בנוגע לרפואה מונעת לעששת: צחצוח שיניים, שימוש בפלואור ומשחת שיניים וכו'.
- ☒ יעוץ ההורים בנוגע לטיפול שיניים לילדים.

9.4 הדרכה למניעת תאונות ואסונות

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת קיום, תפקיד ופעילות "בטרם".
- ☒ הכרת נתוני התמותה עקב תאונות בילדים.
- ☒ הכרה ויישום הנחיות לביצוע מחושב של בדיקות דימות עם קרינה מייננת.
- ☒ הכרת ההנחיות קליניות של איגוד רופאי הילדים בעניין הרעלות.¹⁹

יכולות ומיומנויות:

- ☒ יכולת יעוץ למניעת תאונות ופציעות בילדים בבית, ברכב, במגרש המשחקים, עקב עיסוק בספורט, רכיבה על אופניים וכו"ב.
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע על מנגנוני בטיחות בבית, ברכב (מושבים מתאימים וכד') וכו'.
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים למניעת הרעלות והטיפול הראשוני בהם.
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים ולמתבגרים בנוגע לבטיחות אש בבית.
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים למניעת כוויות (אש, חשמל, זיקוקים, מים חמים).
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים וילדים למניעה וטיפול בנשיכות/עקיצות של בעלי חיים.
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים לאמצעי בטיחות בחוף הים, ברכות שחייה וסירות.
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים ולילדים בנוגע למקדמי הגנה וחשיפה לשמש.
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים בנושא בטיחות אישית (לדוגמה מגע עם זרים).
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים בנוגע להצבת גבולות מתאימים לזמן מסכים (טלוויזיה, מחשב).
- ☒ יכולת יעוץ ומתן מידע להורים בנושא שינה, היגיינה ובטיחות.

10. סוגיות התנהגותיות וחינוכיות

¹⁹ http://www.ima.org.il/Ima/FormStorage/Type7/clinical_62_poisonForKids.pdf

10.1 בסמוך ללידה

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת סגנונות הורות שונים והשפעתם על הילדים.
- ☒ הכרת גופי תמיכה באימהות/משפחות במהלך ההיריון, לאחריו ושלבי הינקות המוקדמת.
- ☒ הבנת והכרת הגורמים המשפיעים על הקשר בין ההורים לתינוק.

יכולות ומיומנויות:

- ☒ אבחון והכרה של סימנים של דיכאון לאחר לידה.

10.2 תינוקות

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הבנת המושג עמידות וכיצד לגדל ילדים עמידים.
- ☒ הבנת סוגי המזג השונים אצל ילדים, ויעוץ להורים בהתאם.
- ☒ הכרת סגנונות סדר יום ותדירות הבכי אצל תינוקות בגילאים שונים.

יכולות ומיומנויות:

- ☒ תכנון הערכה וטיפול מתאימים לתינוק הלא שקט (אבחון וטיפול ב"גזים", עווית מעיים (קוליק) לרבות הכרות עם טיפולים לא רפואיים.

10.3 ילדים בגיל הרך

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הכרת טווח הגילאים לגמילה ושליטה על הסוגרים אצל בנות ובנים, גורמים התורמים למוכנות לגמילה ותכנון טיפול בגמילה מאוחרת.
- ☒ הכרת הסימנים של בעיות ההזנה הנפוצות (אכלנים בוררנים, סלידה ממזון וכדומה), הרגלי אכילה וקשרי האכלה לגדילה והתפתחות בריאה בילדות, מלידה ועד גיל 6 שנים.²⁰
- ☒ הכרת הגורמים למציצת אצבע והדרכים לטפל בהרגל.
- ☒ הכרת הרגלי שינה נורמאליים, הפרעות בהרגלי שינה ומתן יעוץ להורים בנוגע להנהגת שגרה נכונה וטיפול בבעיות לרבות סירוב ללכת לישון, התעוררות תכופה בלילה, סיוטי לילה, ביעותי לילה וכד'.
- ☒ הכרת המאפיינים של התפתחות חקירה עצמית ואוננות ויעוץ להורים כיצד להגיב ולהתמודד.

יכולות ומיומנויות:

- ☒ יעוץ להורים בנוגע לחינוך והצבת גבולות לילדים בגילאים שונים.
- ☒ אבחון וטיפול בעצירת נשימה אצל פעוטות וילדים בגיל הרך.
- ☒ אבחון וטיפול מתאים בהתקפי זעם אצל פעוטות וילדים בגיל הרך.
- ☒ אבחון וטיפול בהטחת ראש אצל פעוטות וילדים בגיל הרך.

10.4 ילדים בגילאי בית ספר

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הבנת הקשר בין חרדת נטישה לבין פחד/סירוב ללכת לבית הספר אצל ילדים.

²⁰ <http://www.atid-eatright.org.il/FilesUpload/DocumentPDF/0/1/599.pdf>

יכולות ומיומנויות

- ☒ תכנון טיפול בשקרים.
- ☒ תכנון טיפול בגניבות.
- ☒ תכנון טיפול בהתנהגות אגרסיבית או מאיימת (בריונות) לתוקף ולקורבנות.
- ☒ תכנון טיפול בסירוב ללכת לביה"ס.
- ☒ תכנון הערכה אבחונית וטיפול מתאים בהפרעת קשב וריכוז.
- ☒ הדרכה מקדימה בנושא ילדים מחוננים כולל השפעות הילד המחונן על הדינמיקה המשפחתית.
- ☒ הדרכה מקדימה בנושא ילדים גבוליים כולל השפעות הילד הגבולי על הדינמיקה המשפחתית.

10.5 מתבגרים

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ תיעוד היסטוריה פסיכו-סוציאלית באמצעות מודל HEADSS (בית, חינוך/תעסוקה, פעילויות קבוצתיות עם עמיתים, סמים, מיניות, והתאבדות/דיכאון)²¹.
- ☒ תיעוד היסטוריה מינית בהתאם לרקע התרבותי של הנער.
- ☒ הכרה בדפוסי התנהגות מינית והתנסות אצל מתבגרים בגילאים שונים.
- ☒ מתן יעוץ הורים מתאים בנושא מיניות מתבגרים לרבות הכרת נושא הזהות המינית והזהות המגדרית ומתן יעוץ למטופל ומשפחתו כאשר קיים קושי בהגדרת ההשתייכות של הפרט לאחת מקטגוריות המגדר המקובלות בחברתו.
- ☒ זיהוי מקורות מידע נפוצים בשימוש מתבגרים בנוגע למיניות.
- ☒ הבנת הדרישות האקדמיות לסיום בית ספר תיכון ואבחון מוקדם של סכנת נשירה.
- ☒ מיומנות במילוי טפסים רפואיים של גיוס לצבא.
- ☒ מיומנות במילוי טפסים לקבלת רישיון נהיגה.
- ☒ הבנת החשיבות של הערכת הדינמיקה המשפחתית במטופלים מתבגרים, כולל גורמי סטרס ושיטות להתמודדות עמו.
- ☒ הכרה בחשיבות המשפחה בעיצוב התנהגויות מתבגרים.
- ☒ מתן יעוץ בנוגע אמצעי מניעה ומתן יעוץ במקרי הריון בגיל הנעורים.
- ☒ מתן יעוץ בנוגע למניעת מחלות המועברות במגע מיני למתבגרים במגע מיני וגילי, אנלי ואורלי.
- ☒ הכרת הגורמים הקשורים לנטילת סיכונים אצל מתבגרים לרבות הרגלי בילוי, שתיית אלכוהול, עישון, סמים וכו'.
- ☒ הבנת אסטרטגיות ליישוב סכסוכים בדרכים לא אלימות בגיל ההתבגרות.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לאנורקסיה ובולימיה. קריטריונים לאבחון וטיפול ראשוני.

11. פסיכיאטריה

²¹ <http://www.bcchildrens.ca/nr/rdonlyres/6e51b8a4-8b88-4d4f-a7d9-13cb9f46e1d6/11051/headss20assessment20guide1.pdf>

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים להפרעות חרדה ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים להפרעות דיכאון ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים המעידים על פתולוגיה פסיכיאטרית והכוונה לטיפול מתאים.
- ☒ הכרת הממצאים הקשורים בתנודות נורמליות במצב הרוח אצל מתבגרים לבין ממצאים המעידים על דיכאון.
- ☒ הכרת התנהגויות/סימנים מתריעים המעידים על ניסיון / מחשבות אובדניות במטופלים בגילאים שונים וגורמים הסיכון המזוהים עם התנהגות אובדנית/ התאבדות.
- ☒ הכרה במאפיינים נפוצים העשויים להעיד על אלימות במשפחה בין בני הזוג והשפעות אלימות זו על הילדים.
- ☒ הבנת ההשפעה של אלימות חברתית על ילדים.

12. סוגיות פסיכו-סוציאליות

12.1 פרידה וגירושין

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הבנת התגובה לגירושין ו/או משפחות מעורבות במטופלים בגילאים שונים.
- ☒ הבנת סוגיות משמורת הילדים והשפעתן על המטופלים בגילאים שונים.
- ☒ הבנת השפעות הגירושין על הקשרים האינטימיים העתידיים של המטופל.

12.2 מוות או מחלה סופנית

ידע והבנה נדרשים:

- ☒ הבנת התגובה למוות אצל מטופלים בגילאים שונים ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת שלבי האבל של המטופל והמשפחה בתגובה למוות של אדם אהוב.

12.3 תסמונת הילד הפגיע

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הבנת הגורמים לנטייה לתסמונת הילד הפגיע.
- ☒ הדרכה מקדימה למניעת תסמונת הילד הפגיע.

12.4 מחלה כרונית ונכות

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הבנת השפעות מחלה כרונית על המשפחה והקשרים החברתיים.
- ☒ הדרכה מקדימה ושוטפת להורי ילד בעל מחלה כרונית או נכות.
- ☒ הבנת חשיבות הבית הרפואי עבור ילדים בעלי מחלה כרונית או נכות.

12.5 התעללות והזנחה, אלימות במשפחה

יכולות ומיומנויות:

- ☒ תכנון הערכה וטיפול בחשד להתעללות בילד כאשר היא מתגלה במרפאה לרבות דרישות דיווח.
- ☒ תכנון הערכה גופנית ומעבדתית למטופל עם חשד להתעללות מינית כולל דרישות דיווח.
- ☒ ביצוע הפניה לגורמים המתאימים במקרים של חשד להתעללות אחד מבני הזוג לבן הזוג השני.

12.6 משפחות חד מיניות

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הבנת האפשרויות השונות לתא משפחתי והכנה להתמודדויות עתידיות בגין המבנה הייחודי.

12.7 סוגיות אימוץ ופונדקאות

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הבנת תהליכי האימוץ מן האספקט האפידמיולוגי, התרבותי, הפסיכולוגי והרגשי.

חלק א: היבטים אמבולטוריים – קהילתיים למצבי תחלואה שכיחים

בחלק זה נמנענו מלפרט את רשימת מלוא המצבים הבריאותיים בהם חייב הרופא הקהילתי להיות בקי, החל מן השכיחים ביותר ועד הנדירים שבהם וכל הרוצה לכמת את הידע הרפואי הנדרש מופנה לאינדקס של אחד מספרי הלימוד הידועים ברפואת ילדים. ברור כי תקופת הרוטציה ברפואה ראשונית קהילתית תחשוף ותעשיר את הכרת המחלות החריפות והכרוניות בסימפטומטולוגיה מוקדמת, ממצאים ראשוניים וקלים אך גם בצורך לברר את השיטות האבחנתיות ולבחור איזה בדיקות מעבדה, הדמיה מבחנים דינמיים ושיטות אבחון מקובל, רצוי ומומלץ לבצע בכל שלב ושלב. להלן כמה היבטים "אמבולטוריים" למנעד הגדול של רפואת ילדים.

13. הפרעות אלרגיות ואימונולוגיות

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הכרת הגורמים הסביבתיים והלא סביבתיים בהתפתחות מחלה אלרגית.
- ☒ גיבוש תכנית מניעה וטיפול מוקדם בשיתוף פעולה של הילד, משפחתו והקהילה (זריקות אפיפן והדרכה לשימוש בהן, סייעת בגן).
- ☒ בירור רלבנטי של אלרגיה ושימוש נכון ונבון של בדיקות האלרגיה (תבחין עור, בדיקת RAST).
- ☒ הכרת טיפול האימונותרפיה והתאמת מטופלים לכך.

13.1 נזלת אלרגית

- ☒ איתור מאפיינים הנפוצים של נזלת אלרגית ומתן טיפול מתאים.

13.2 אסתמה

- ☒ הכנת תוכנית אישית לכל מטופל אסתמטי הכוללת טיפול שוטף וטיפול בעת התקף, הערכה עצמית, הדרכה בשימוש במשאפים, מעקב קליני ועל ידי בדיקת תפקודי ריאה, תכנית פעולה ועוד.
- ☒ הכרת סימנים ותסמינים של אסתמה שאינה בשליטה.

13.3 דרמטיטיס אטופית

- ☒ תכנון טיפול ומניעת החמרה.

13.4 סרפדת

- ☒ זיהוי גורמים אטיולוגיים שכיחים.

13.5 אלרגיות למזון

- ☒ הבנה ויישם המלצות קיימות להזנת תינוקות הנמצאים בסיכון לפיתוח אלרגיה למזון.

13.6 אלרגיות לתרופות

- ☒ הכרת תכונות קליניות המזוהות עם אלרגיה או רגישות לתרופה.
- ☒ הכרת אלטרנטיבות טיפוליות לאלרגיים לתרופות.

14. מחלות זיהומיות

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הכרה והדרכת ההורים למניעת העברת מחוללי מחלה אצל ילדים המבקרים במעונות יום ובין בני המשפחה.
- ☒ הכרה והדרכת ההורים בעניין מחלות הדורשות היעדרות מהמעון.²²
- ☒ בקרת זיהומים במרפאה.

15. הפרעות מטבוליות

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הבנה ותכנון צעדים לטיפול בהשלכות החינוכיות וחברתיות של הפרעות מטבוליות לרבות ארגון התמיכה בקהילה (דיאטות מיוחדות וסיכונים אחרים).
- ☒ הכרת מצבים המחייבים יעוץ גנטי למשפחה של ילד הסובל ממחלה מטבולית.

16. אנדוקרינולוגיה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ **קומה נמוכה:** תכנון הערכה לילד בעל קומה נמוכה או חיתוך אחוזוני גדילה.
- ☒ **קומה גבוהה:** תכנון הערכה אבחונית לילד בעל קומה גבוהה.
- ☒ **בגרות מינית:** הכרת שלבי ההתפתחות המינית, טווחי הגיל של כל שלב, הגורמים המשפיעים על זמן הבגרות המינית.
- ☒ **מחזור חודשי:** הכרת הסטיות הנורמליות בתחילת המחזור הווסת אצל בנות מתבגרות, תכנון אבחון ראשוני של אל-וסת ראשונית ומשנית אצל מתבגרות, טיפול מתאים בכאבי ווסת ראשוניים.
- ☒ **תת-פעילות בלוטת התריס:** תכנון הערכה אבחונית וטיפול בתת-פעילות מולדת ונרכשת של בלוטת התריס.
- ☒ **פעילות יתר של בלוטת התריס:** תכנון הערכה אבחונית וטיפול מתאים בפעילות יתר של בלוטת התריס.
- ☒ **סוכרת:** הכרת האפידמיולוגיה וגורמי הסיכון הקשורים לסוכרת מסוג 1 ומסוג 2, תכנון הערכת סקר מתאימה למטופל שיש חשד שלקח בסוכרת, מעקב אחר המחלה במסגרת הקהילה.

²² <http://www.pediatrics.org.il/guides/prevent0911.pdf>

☒ **תסמונת מטבולית:** תכנון הערכת סקר מתאימה לתסמונת מטבולית, תוך התחשבות בגורמי הסיכון המצריכים סינון מעין זה ולתכנון טיפול ראשוני מתאים.

17. מערכת העיכול

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

17.1 כאב בטן

- תכנון בירור ראשוני והערכה בקהילה של כאב בטן כרוני חוזר.
- תכנון טיפול מתאים בכאבי בטן פונקציונליים.
- תכנון טיפול מתאים במחלה הנגרמת על ידי זיהום בחיידק ההליקובקטר פילורי.²³

17.2 שלשול

- זיהוי מצבי שלשול זיהומי ולא זיהומי.
- תכנון הערכה בקהילה של שלשולים חריפים בילדים בגילאים השונים.
- תכנון הערכה בקהילה של שלשולים כרוניים בילדים בגילאים השונים.
- הכרת תכונות קליניות המזוהות עם תסמונת המעי הרגיש ומתן טיפול בהתאם.

17.3 הקאה

- רכישת מיומנות באבחנה מבדלת של הקאות על רקע מחלה גסטרואינטסטינלית לעומת הקאות. כביטוי לפתולוגיה מחוץ למערכת העיכול.
- תכנון הערכה בקהילה בהקאות חריפות בילדים בגילאים שונים.
- תכנון הערכה בקהילה בהקאות חוזרות בילדים בגילאים שונים.

17.4 ריפלוקס

- זיהוי מצבי החזר קיבתי ושטי ואבחון מחלת רפלוקס ותכנון הערכה וטיפול מתאימים.

17.5 עצירות/אנקופרזיס

- אבחון מבדיל בין עצירות חריפה, עצירות כרונית, עצירות חולפת על רקע גמילה מחיתולים ואנקופרזיס.
- תכנון טיפול מתאים לעצירות ואנקופרזיס.

17.6 דימום בדרכי העיכול

- הערכה מתאימה ואבחנה מבדלת של דמם בדרכי עיכול עליונות ע"פ קבוצת הגיל של המטופל.
- הערכה מתאימה ואבחנה מבדלת של דמם בדרכי עיכול תחתונות ע"פ קבוצת הגיל של המטופל.

17.7 הגדלה של הכבד

- אבחנה מבדלת של הגדלת הכבד (הפטומגליה) עם או בלי טחול מוגדל בילדים בגילאים שונים.

²³ <http://www.pediatrics.org.il/guids/helicobacterPylori.pdf>

17.8 מחלת הצליאק

- הערכה אבחונית, טיפול, מעקב קליני ומעבדתי אחר מחלת הצליאק.

17.9 מחלות מעיים דלקתיות

- הערכה אבחונית, טיפול, מעקב קליני ומעבדתי אחר מחלות דלקתיות של המעיים לרבות הכרת פרוטוקולי טיפול, תופעות לוואי של תרופות והתערבות בזמן התקף חריף.

18. מערכת הנשימה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הבנת הפיזיולוגיה הנשימתית ויכולת פענוח תפקודי ריאות, רוויון חמצן, הדמית ריאות וכו'.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ואבחון מתאים של סטרידור במטופלים בגילאים שונים.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ואבחון מתאים של שיעול.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ואבחון מתאים של צפצופים.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ואבחון מתאים של נשימה מהירה.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ואבחון מתאים של נשימה רעשנית.
- ☒ הכרת ממצאים קליניים הקשורים לרככת קנה הנשימה ורככת בית הקול.
- ☒ הכרת ממצאים קליניים וטיפול מתאים בדלקת הסמפונות.
- ☒ תכנון הערכה אבחונית מתאימה ומתן טיפול אמבולטורי בדלקת ריאות.
- ☒ מיומנות באבחון קליני של מחלות ריאה (דלקת ריאות, תפליט, תמט, גוף זר, מצוקה נשימתית, אסתמה חריפה וכוונת, ועוד).
- ☒ מיומנות באבחנה דיפרנציאלית של דלקת ריאות חוזרת.
- ☒ מיומנות בהערכה ואבחון של דום נשימה חסימתי בשינה ותכנון בירור, הערכה וטיפול.

19. מערכת לב וכלי דם

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

19.1 תסמינים לבביים

- ☒ הכרת הסיבות הקרדיו-וסקולריות והאבחנה המבדלת לכאב בחזה בילדים בגילאים שונים.
- ☒ תכנון הערכה מתאימה של התעלפות וטרור התעלפות לרבות אירועים הקשורים לפעילות גופנית.
- ☒ תכנון הערכה מתאימה של אוזנות בלב.

19.2 מחלות ספציפיות

- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים למחלות קרדיו וסקולריות שכיחות בגיל הילדות לרבות סימנים

קליניים של מומי לב מולדים ותסמיני אי ספיקה, קדחת שיגרון, דלקת שריר הלב, דלקת קרום הלב, מחלת קוואסקי, הפרעות שונות בקצב הלב ועוד.

20.המטולוגיה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ רכישת מיומנות להבחין בספירת דם רוטינית סטיות המרמזות על הפרעה בייצור אריתרוציטים על רקע מחסור בברזל או ויטמינים לעומת הפרעות על רקע הרס אריתרוציטים.
- ☒ רכישת מיומנות להבחין בספירת דם רוטינית אנמיה מיקרוציטית על רקע חסר ברזל/חומצה פולית לעומת הפרעה בייצור ההמוגלובין ולתכנן הערכה אבחונית וטיפול מתאים בחשד לתסלמיה / ספרוציטוזיס / אליפטוציטוזיס וכד'.
- ☒ רכישת מיומנות אבחונית ותכנון טיפול מתאים בחשד לאריתרובלסטופניה חולפת של הילדות.
- ☒ רכישת מיומנות באבחנה מבדלת, מעקב וטיפול של הפרעות באוכלוסיית תאי הדם הלבנים (למשל נאוטרופניה).
- ☒ רכישת מיומנות באבחנה מבדלת, מעקב וטיפול אחר הפרעות קרישה ושינויים במספר או תפקוד טסיות הדם (למשל ארגמנת תרומבוציטופנית חיסונית- ITP).
- ☒ תכנון הערכה אבחונית לנטייה מוגברת לחבלות ודימומים.

21. אונקולוגיה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הכרת ממצאים קליניים היכולים להיות קשורים למחלת הלוקמיה, כולל אתרים להישנות המחלה.
- ☒ הכרת ממצאים קליניים היכולים להיות קשורים למחלת הלימפומה.
- ☒ הערכה אבחונית של גוש בבטן.
- ☒ הערכה אבחונית של גוש בצוואר לרבות בירור בלוטות לימפה.
- ☒ הערכה אבחונית של גוש בחזה.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לתהליך תופס מקום בראש.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לתהליך תופס מקום בעצם ואבחנה מבדלת בין אוסטאוסרקומה (גידול ממאיר ברקמת עצם) לבין אוסטאואיד אוסטאומה (גידול שפיר של העצם).
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים והמעבדתיים הקשורים לרטינובלסטומה.

22. נפרולוגיה ואורולוגיה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ תכנון הערכה קלינית ומעבדתית מתאימה להופעת חלבון בשתן.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ומעבדתית מתאימה להופעת דם בשתן.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ומעבדתית מתאימה להופעת שתן אדום שאינו דם.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ומעבדתית מתאימה להופעת של כאבים במתן שתן.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ומעבדתית מתאימה לתכיפות במתן שתן.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ומעבדתית מתאימה בדליפת שתן או "בריחת שתן".
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים להחזר שלפוחית-שופכן.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לשסתום שופכה אחורי בילדים.
- ☒ תכנון טיפול מתאים בשופכה צרה.
- ☒ תכנון הערכה אבחונית של זיהום בדרכי השתן חריף בילדים.
- ☒ תכנון והערכה קלינית ואבחונית של יתר לחץ דם על בסיס ההנחיות קליניות של איגוד רופאי הילדים²⁴.

22.1 הפרעות במערכת איברי המין

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ תכנון טיפול מתאים בהיפוספדיאס.
- ☒ הכרת התנאים שבהם ישנה התווית נגד לברית מילה.
- ☒ תכנון הערכה קלינית ואבחונית של גוש מפשעתי במטופלים בגילאים שונים.
- ☒ תכנון טיפול מתאים באשכים טמירים.
- ☒ תכנון הערכה מתאימה לגיל של גוש באשכים.
- ☒ הכרת ממצאים קליניים הקשורים לקרום בתולין בלתי מנוקב.
- ☒ הכרת ממצאים קליניים הקשורים לאיחוי שפתי הפות ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת גורמים להפרשה וגינלית במטופלות בגילאים שונים ומתן טיפול מתאים.

²⁴http://www.ima.org.il/Ima/FormStorage/Type7/clinical_55_kidsBloodPressure.pdf

23. נאורולוגיה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- תכנון אבחון כאבי ראש.
- ☒ תכנון הערכה בטונוס שרירים נמוך (היפוטוניה) בגילאים שונים.
- ☒ תכנון הערכה בחולשת שרירים בגילאים שונים.
- ☒ הבחנה בין הממצאים הקשורים להפרעות תנועה שונות ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת הסיבוכים ומעקב קליני לחולים שעברו דלקת קרום המוח, דלקת המוח וטראומת ראש משמעותית.
- ☒ הכרת ממצאים קליניים הקשורים לתפקוד לקוי או זיהום של נקז הידרקון הראש ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת התכונות הקליניות הקשורות לשיתוק מוחין.
- ☒ תכנון טיפול מתאים בפרקוס ראשון לרבות יעוץ למשפחה.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לפרקוסי ילוד ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לפרקוסי חום ומתן יעוץ וטיפול מתאים.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לפרקוסי ניתוק ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לפרקוסים חלקיים מורכבים ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים להפרעות פרקוסים כלליות ומתן טיפול מתאים.

24. הפרעות במערכת השלד והשרירים

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ תכנון טיפול מתאים בעקמת הצוואר (טורטיקוליס).
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לעיוותי כף הרגל ומתי נחוצה הפניה למומחה.
- ☒ תכנון הערכה אבחונית מתאימה בקהילה של צליעה.
- ☒ תכנון הערכה קלינית מתאימה של עקמת ומתן טיפול מתאים.
- ☒ תכנון הערכה וטיפול מתאים של כאב גב בילדים בגילאים שונים.
- ☒ תכנון הערכה אבחונית של דיספלזיה/תת-פריקה של הירך על פי חוזר מנכ"ל משרד הבריאות בנידון²⁵.

25. דרמטולוגית ילדים

²⁵ http://www.health.gov.il/hozer/mr17_2007.pdf

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הכרה ואבחון נגעים, פריחות, גידולים ומצבי תחלואה בעורם של תינוקות, לרבות נגעים פיגמנטריים, א-פיגמנטריים וסקולריים, פריחות זיהומיות ופריחות "פיזיולוגיות" וכן מצבים מולדים של העור, השער והציפורניים.
- ☒ הכרה ואבחון נגעים, פריחות, גידולים ומצבי תחלואה בעורם של ילדים ומתבגרים.
- ☒ הכרה ואבחנה מבדלת של נשירת שער לרבות אלופציה אראטה וטריכוטילומניה ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת ביטויים דרמטולוגיים של תסמונות נוירוקוטנאיות.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים למלנומה.
- ☒ הכרת תכונות קליניות של תסמונת סטיבנס-ג'ונסון ולתת טיפול מתאים.
- ☒ הכרה ומתן יעוץ בדבר הסיכונים הכרוכים בנוזקי חשיפה לשמש.

26. מחלות קולגן וראומטולוגיה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הכרת ממצאים קליניים אופייניים ולא אופייניים הקשורים למחלות קולגן (לדוגמא זאבת אדמונית מערכתית).
- ☒ תכנון הערכה אבחונית וטיפול מתאים למטופל עם ארגמנת על שם שונליין-הנוך.
- ☒ תכנון הערכה אבחונית וטיפול מתאים בדלקת מפרקים (ארטריטיס) של גיל הילדות, תוך הכרת תופעות הלוואי של כמה משיטות הטיפול.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לדלקת עור ושרירים.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לדלקת מפרקים לאחר זיהום ולתכנון מתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לדלקת מפרקים תגובתית ולתכנון מתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת ביטוי אופייני של מטופל עם תלונות על מפרקים תפקודיים ולתכנון מתן טיפול מתאים.

27. מחלות עיניים

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ אבחנת הממצאים הקליניים של פזילה ופזילה מדומה והערכה מתאימה.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לניסטגמוס ומשמעות הממצאים.
- ☒ תכנון טיפול לדלקת לחמית.
- ☒ הכרת ממצאים קליניים ורדיולוגיים הקשורים לדלקת בארובה (ORBITAL CELLULITIS) ואבחנה בינה לבין דלקת (בצקת) ברקמה התת-עורית סביב ארובת העין (PERIORBITAL CELLULITIS) והטיפול בהן.
- ☒ תכנון טיפול מתאים בשעורה.
- ☒ תכנון טיפול מתאים בחסימה של תעלת הדמעות.

☒ זיהוי מצבים העלולים להוביל להתפתחות עין עצלה.

28. מחלות במערכת אף אוזן וגרון

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

28.1 אוזניים

- ☒ הכרת הפרעות הקשורות לעיוותים באוזן החיצונית והתיכונה, סינוסים וגומות בקדמת אפרכסת האוזן.
- ☒ תכנון טיפול ראשוני ומונע של דלקת האוזן החיצונית.
- ☒ תכנון טיפול ראשוני ומעקב אחר דלקת חריפה של האוזן התיכונה על פי ההנחיות קליניות של איגוד רופאי הילדים.²⁶
- ☒ הכרת ההתוויות לניתוח כפתורים וסיבוכים אפשריים של ניקור עור התוף, ניתוח להכנסת כפתורים וצינוריות אוורר.
- ☒ הכרת ההתוויות לבדיקה אודיומטרית ופירוש התוצאות.
- ☒ הכרת ההתוויות לבדיקת מדידת לחץ עור התוף (טימפנומטריה) ופירוש התוצאות.
- ☒ תכנון הערכה ראשונית ומעקב בהתאם לגיל של אובדן שמיעה מסיבות שונות.
- ☒ הבנת הטיפולים הנפוצים לאובדן שמיעה תחושתי-עצבי בילדים ויכולת הסבר ויעוץ להורים.
- ☒ הבנת התוויות לשימוש בשתלי שבלול בילדים.
- ☒ הבנת הסיבות לכאבי אוזניים, כולל כאב המוקרן מאזורים אנטומיים אחרים.

28.2 אף

- ☒ תכנון הערכה מתאימה של אטמות האף.
- ☒ תכנון הערכה וטיפול מתאים לביטויים שונים של דימום מהאף.
- ☒ אבחנה דיפרנציאלית של נזלת אלרגית וטיפול בה.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לגוף זר באף ומתן טיפול מתאים.
- ☒ הכרת ממצאים קליניים הקשורים לסינוסיטיס חריפה, תת חריפה וכרונית בגילאים השונים ומתן טיפול מתאים.

28.3 גרון

- ☒ הבנת התפתחותם של זיהומים ויראליים של הגרון.
- ☒ הכרת ממצאים הקליניים הקשורים למורסה סב-שקדית.
- ☒ תכנון הערכה אבחונית וטיפול מתאים בדלקת שקדים/הלוע.
- ☒ הבנת ההתוויות לניתוח להסרת שקדים.
- ☒ הבנת ההתוויות לניתוח להסרת פוליפים וההשלכות על תפקוד האף, פיזיולוגיה של השינה ותפקוד תעלת אוסטכיוס.

²⁶ http://www.pediatrics.org.il/guides/clinical_25_ear.pdf

- ☒ הבחנה קלינית בין מחלת הפה והטלפיים, הרפנגינה, זיהום הרפס חריף, כיבי אפתות ונגעים שפירים בחלל הפה.
- ☒ תכנון טיפול מתאים בלשון קשורה.²⁷
- ☒ תכנון הערכה מתאימה של צרידות.
- ☒ הכרת תכונות קליניות הקשורות לציסטה טירוגלולסלית.
- ☒ הכרת תכונות קליניות הקשורות לממצאים ברנכיאליים חריגים ולתכנון הערכה וטיפול מתאים.

28.4 רפואת הפה

- ☒ הכרת תזמון השינון על הווריאציות שלו והסיבות לבקיעת שיניים מאוחרת.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לעששת במטופלים בגילאים שונים.

29. רפואת ספורט ופעילות גופנית ספורטיבית

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הבנת חשיבותה של פעילות גופנית סדירה לבריאות כללית טובה.
- ☒ הבנת חשיבות בשלות השלד בקביעת סוג האימון הגופני המתאים.
- ☒ זיהוי הדרישות הגופניות והפיזיות של ענפי הספורט השונים והתאמתם לספורטאים עם מגבלות / מחלות שונות העלולות להגביל עיסוק בספורט.
- ☒ הכרת השפעות של מחלת חום על עיסוק בספורט.
- ☒ הכרת סיבות ניתנות למניעת טראומה בספורטאים צעירים והפיזיולוגיה הקשורה לסיכון מוגבר לטראומה.
- ☒ הבנת תפקיד ההכשרה במניעת פציעות בספורטאים בגילאים שונים.
- ☒ הכרת חשיבות שיקום מתאים של פציעה קיימת ומניעת פציעה עתידית של ספורטאים.
- ☒ הבנת הקריטריונים לחזרה לעיסוק בספורט לאחר פגיעת ראש.
- ☒ הבנת הקריטריונים לחזרה לעיסוק בספורט לאחר פציעות אורתופדיות שונות.
- ☒ תכנון השלמת אובדן נוזלים בהתאם לגיל הקשורה לפעילות ספורטיבית.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים לתרופות משפרות ביצועים ותוספי תזונה.

30. התמכרויות ושימוש הסמים

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

²⁷ <http://www.ima.org.il/MainSite/EditClinicalInstruction.aspx?ClinicalInstructionId=219>

- ☒ מתן הדרכה מקדימה מתאימה למטופלים ולמשפחות בנוגע לשימוש בסמים והתמכרות.
- ☒ הבנת חשיבות ריאיון סקר לשימוש/התמכרות לסמים בקרב מתבגרים.
- ☒ הבנת הנסיבות הקליניות שבהן מותווית הערכה נוספת לשימוש/התמכרות לסמים.

31. הפרעות קוגניציה, שפה ולמידה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הבנת הקשר בין התפתחות שפתית לתפקוד קוגניטיבי.
- ☒ אבחון לקויות שכליות קלות ובינוניות בנוגע לפוטנציאל לעצמאות/הישגים תעסוקתיים ולימודיים.
- ☒ הבנת הקריטריונים באבחון הפרעות על הרצף האוטיסטי.
- ☒ תכנון הערכה מתאימה של הפרעות שפתיות במטופלים בגילאים שונים.
- ☒ תכנון טיפול ראשוני בהפרעות שפה ודיבור.
- ☒ הכרת הממצאים הקליניים הקשורים ללקויות למידה ספציפיות.
- ☒ תכנון הערכה אבחונית להישגים נמוכים בבית הספר.
- ☒ הבנת הקריטריונים הלימודיים הנדרשים להשמה בכיתות חינוך מיוחד והגורמים המשפיעים על החלטות אלה.
- ☒ הכרת הערך והמגבלות של ריפוי בדיבור, ריפוי בעיסוק ופיזיותרפיה.
- ☒ הכרת הסביבה הלימודית המתאימה למטופלים בעלי לקויות למידה, והאסטרטגיות השונות בשימוש בסביבות אלו שנועדו לעקוף חולשות.
- ☒ הבנת היעדים הכלליים של תכניות התערבות מוקדמת אצל ילדים בעלי לקויות למידה בגילאים שונים.
- ☒ הבנת היתרונות והחסרונות של שילוב מטופלים בעלי לקויות למידה ומגבלות פיזיות במערכת החינוך הרגילה.
- ☒ הבנת היתרונות והחסרונות של השארת כיתה.
- ☒ הבנת היתרונות והחסרונות של גישות לשינוי התנהגותי בטיפול הכולל בבעיות למידה והתנהגות.
- ☒ הבנת אסטרטגיות לשיפור הביטחון העצמי של ילדים בעלי לקויות למידה.
- ☒ זיהוי את סוגי השירותים הקהילתיים העומדים לרשות משפחות עם ילדים בעלי בעיות למידה והתנהגות.
- ☒ הערכת נתונים קיימים בנוגע להתערבויות תזונתיות או תפיסתיות/טיפוליות שנויות במחלוקת אצל ילדים בעלי בעיות למידה והתנהגות, ואספקת הנחייה מתאימה תוך הבנת המוטיבציה של המשפחה המבקשת טיפול מסוג זה.

32. שונות

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הכרת הדרכים הנכונות למדידת חום גוף והבנת טווח הטמפרטורה הנורמלי של הגוף לרבות תכנון

טיפול בחום למטופלים בגילאים שונים.

- ☒ תכנון ויישום שימוש נכון ומתאים בגלובלין טטנוס (חיסון פאסיבי).
- ☒ יישום השלבים הנכונים והמתאימים בטיפול בנשיכת בעל חיים.
- ☒ תכנון ויישום הערכה אבחונית נכונה של פציעת ראש סגורה ושל אובדן הכרה לזמן קצר.
- ☒ תכנון טיפול מתאים בכוויות קלות שאינן מחייבות אשפוז או הערכה של רופא פלסטיקאי.

33. אתיקה

ידע והבנה נדרשים + יכולות ומיומנויות:

- ☒ הפנמת הקשר המיוחד בין הרופא, המטופל, הוריו ואפטרופסיו הנובע בין השאר מרצף טיפולי ארוך והמיוחדות של הטיפול האמבולטורי בסוגיות של:
 - הסכמה מדעת/התנגדות/הסכמה.
 - שימוש בטכנולוגיה לבדיקות גנטיות ובייעוץ גנטי.
 - עקרונות אתיים העומדים מנגד (אתיקה מקצועית אישית ואתיקה מוסדית)
 - קבלה ונתינה של מתנות, טובות הנאה או שווה ערך.
 - הגישה בעניין טעויות רפואיות, טעויות אנוש ונטילת אחריות אישית ומקצועית וכן בנוגע לרשלנות רפואית.
 - הכרת נוהלי הדיווח למקרים אפשריים של רשלנות רפואית דרך המערכת לניהול סיכונים.
 - יישום עקרונות האתיים בנוגע לניגודי עניינים.

נספח א: הנחיות קליניות וניירות עמדה של הר"י בענייני בריאות ילדים

1. **קווים מנחים, המלצות וניירות עמדה לטיפול באסתמה** - האיגוד לאלרגיה ואימונולוגיה קלינית, האיגוד הישראלי לרפואת ריאות, החברה הישראלית לפולמונולוגיה פדיאטרית, איגוד רופאי המשפחה בישראל, האיגוד הישראלי לרפואת ילדים.
2. **קידום בריאות ורפואה מונעת** - איגוד רופאי המשפחה בישראל.
3. **רפואת מתבגרים** - החברה הישראלית לרפואת מתבגרים, האיגוד הישראלי לרפואת ילדים.
4. **מחלת ההחזר קיבתי-ושטי** - האיגוד לגסטרואנטרולוגיה ותזונה בילדים.
5. **הפרעה בריכוז ובקשב** - האיגוד לפסיכיאטריה של הילד והמתבגר.
6. **איבחון וטיפול בדלקת אוזן תיכונה חדה בילדים** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, איגוד רופאי המשפחה בישראל, איגוד רופאי אף-אוזן-גרון וכירורגיה של ראש צוואר, החברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה (חיפ"א), החברה הישראלית לפדיאטריה קלינית (חיפ"ק), החוג למחלות זיהומיות בילדים.
7. **אבחון וטיפול בדלקת ריאות הנרכשת בקהילה בילדים** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, איגוד רופאי המשפחה בישראל, האיגוד לרפואת ריאות בילדים, החברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה - חיפ"א, החברה הישראלית לפדיאטריה קלינית - חיפ"ק, החוג למחלות זיהומיות בילדים.
8. **הורדת חום בילדים** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, החברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה - חיפ"א, החברה הישראלית לפדיאטריה קלינית - חיפ"ק, החוג למחלות זיהומיות בילדים, החוג לרפואה דחופה בילדים, האיגוד הישראלי לפרמקולוגיה קלינית.
9. **דלקת עור אטופית בילדים - אבחון וטיפול** - החוג לדרמטולוגיה פדיאטרית, האיגוד הישראלי לרפואת עור ומין, האיגוד לאלרגיה ואימונולוגיה קלינית.
10. **אבחנה וטיפול בזיהום ראשון בדרכי השתן בילדים** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, איגוד רופאי המשפחה בישראל, האיגוד הישראלי לנפרולוגיה ילדים, החברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה - חיפ"א, החברה הישראלית לפדיאטריה קלינית - חיפ"ק, החוג למחלות זיהומיות בילדים.
11. **גסטרואנטריטיס חדה בילדים בישראל** - החוג למחלות זיהומיות בילדים, האיגוד לגסטרואנטרולוגיה ותזונה בילדים, האיגוד הישראלי לרפואת ילדים.
12. **הגישה לכאב וחרדה בילדים המטופלים במחלקה לרפואת ילדים דחופה** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, האיגוד הישראלי לרפואה דחופה, איגוד הרופאים המרדמים בישראל, האגודה הישראלית לכאב, החברה הישראלית לטיפול נמרץ ילדים, החברה הישראלית לפדיאטריה קלינית - חיפ"ק, החברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה - חיפ"א, החוג הישראלי לרפואה דחופה, החוג להרדמת ילדים.
13. **הנחיות לביצוע מיפוי כליות DMSA** - האיגוד הישראלי לרפואה גרעינית.
14. **הנחיות לאבחון, בירור וטיפול ביתר-לחץ-דם בילדים ומתבגרים** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, האיגוד הישראלי לנפרולוגיה ילדים, האיגוד הישראלי לאנדוקרינולוגיה פדיאטרית, האיגוד הישראלי לקרדיולוגיה של ילדים, החברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה - חיפ"א, איגוד רופאי המשפחה בישראל.
15. **מניעה וטיפול בהשמנת ילדים ובני נוער** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, איגוד רופאי המשפחה בישראל.
16. **טיפול בילד שנחשף לחומר רעיל** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, החוג לרפואה דחופה בילדים, האיגוד הישראלי לרפואה דחופה, החברה הישראלית לטוקסיקולוגיה, החברה הישראלית לפדיאטריה קלינית - חיפ"ק, החברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה - חיפ"א, האיגוד הישראלי לפרמקולוגיה קלינית.
17. **הגישה להיפרליפידמיה בילדים ומתבגרים** - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, החברה לחקר מניעה וטיפול בטרשת העורקים, החברה הישראלית לפדיאטריה קלינית - חיפ"ק, החברה הישראלית

לרפואת ילדים בקהילה - חיפ"א.

18. [האבחנה והטיפול בזיהום על ידי הליקובקטר פילורי בילדים](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, האיגוד לגסטרואנטרולוגיה ותזונה בילדים.
19. [סקר שגרתי של רמות ויטמין D בילדים בישראל - עדיין אינו מומלץ](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
20. [אבחון וטיפול ב-ITP בילדים](#) - האיגוד הישראלי להמטולוגיה ואונקולוגיה בילדים
21. [מתן אמינוגליקוזידים \(גנטמיצין ואמיקצין\) אחת ליממה בתינוקות וילדים](#) - האיגוד הישראלי לפרמקולוגיה קלינית
22. [מחלת הדגנת \(Celiac\) בילדים – אבחון וטיפול](#) - האיגוד הישראלי לגסטרואנטרולוגיה ותזונה בילדים, האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
23. [טיפול בילדים עם החזר קיבתי ושטי](#) - האיגוד הישראלי לגסטרואנטרולוגיה ותזונה בילדים, האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, החברה הישראלית לפדיאטריה קלינית - חיפ"ק, החברה הישראלית לרפואת ילדים בקהילה - חיפ"א
24. [בדיקות דם ואחרות – האם הן נדרשות לפני ובמהלך טיפול בתכשירי Methylphenidate בילדים הסובלים מ-ADD?](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
25. [טיפולים חלופיים לסטרואידים בילדים עם תסמונת נפרוטית מסוג STEROID DEPENDENT או FREQUENTLY RELAPSING](#) - האיגוד הישראלי לנפרולוגיה בילדים
26. [צריכת חלב ומוצריו בקרב תינוקות, ילדים ומתבגרים](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
27. [קליטה של ילדים מאומצים ממדינות זרות – היבטים זיהומיים](#)
28. [חזרת ילדים למוסדות חינוך](#) - החוג למחלות זיהומיות בילדים
29. [שימוש במכשירי אדים בילדים](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
30. [מבחנים ממוחשבים לאבחון ADHD](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
31. [רכיבת סוסים טיפולית וטיפול באמצעות סוסים](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
32. [מניעת חשיפה למדיה בתינוקות מתחת לגיל שנתיים](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
33. [האם יש מקום לטיפול בחלב עיזים בילדים עם Aphthous-stomatitis?](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
34. [תזונת תינוקות במשפחות צמחונית וטבעונית](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
35. [גירוי תוך שרירי](#) - החברה הישראלית לרפואת שריר ושלד
36. [טיפול בילדים בקנביס רפואי](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
37. [מניעה וטיפול בהשמנת ילדים ובני נוער](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, איגוד רופאי המשפחה בישראל
38. [המלצות למעקב וטיפול בצהבת הילוד 2011](#) - האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
39. [הנחיות לבדיקת "החזר אדום" שגרתיות בילודים](#) - האיגוד הישראלי לניאונטולוגיה
40. [טיפול ביילודים שסובלים מאנצפלופתיה הפוקסית איסכמית HIE באמצעות היפו תרמיה בינונית](#) - האיגוד הישראלי לניאונטולוגיה

